

FAGLIGT INDSTIK

Når en kunde pantsætter
sin virksomhed – virksom-
hedspant i praksis
Side 2 - 6

Momsfritagelsen for
sundhedsydelser
Side 7 - 9

Mange fejl i afskrivninger
– brug ny guide
Side 9

Lønmodtager eller
selvstændig?
Side 10 - 11

Når en kunde pantsætter sin virksomhed – virksomhedspant i praksis

Muligheden for at stille virksomhedspant blev indført med virkning fra 1. januar 2006, der indførte en række bestemmelser og ændringer til primært tinglysningsloven. Virksomhedspant giver en række muligheder for blandt andet virksomhedsejere, idet virksomhedspant giver en bedre og mere fleksibel mulighed for anvendelse af en virksomheds aktiver til kreditgivning, ligesom det både er lettere administrativt og billigere at etablere end andre former for sikkerhedsstruktur. Herudover så giver virksomhedspantet visse muligheder som erstatning for eller supplement til kaution, herunder en bedre risikoafdækning af en stillet kaution overfor en bank eller hovedleverandør.

Af advokat (H) Andreas Kærsgaard Mylin og advokat (H) René Møller-Olsen, begge Holst, Aarhus og København

Andreas Kærsgaard Mylin
Advokat (H) – Holst, Aarhus
og København

René Møller-Olsen
Advokat (H) – Holst, Aarhus
og København

Kort om virksomhedspantets natur

Reglerne om virksomhedspant (og fordringspant) blev indført med det overordnede formål at sikre en bedre og mere fleksibel mulighed for anvendelse af en virksomheds aktiver til brug for låne- og kreditgivning.

Forud for indførelsen af muligheden for virksomhedspant (og fordringspant) var det hverken muligt at give pant i alt, hvad en virksomhed ejede eller fremtidigt erhvervede (forbud mod et "generalpant"), ligesom det ikke var muligt at give pant i ikke-specificerede løsørengstande, f.eks. et varelager af "genusvarer" (ens varer).

Med reglerne om virksomhedspant (og fordringspant) – som skal forstås som undtagelser til ovennævnte forbud – er følgende blandt andet muligt:

- Virksomheden kan give underpant i en række aktivtyper, som virksomheden ejer og fremtidigt erhverver.
- Én eller flere kreditorer kan have pant i en virksomheds samlede aktiver, eller én eller flere grupper af virksomhedens aktiver.

- Det er ikke på forhånd fastsat, hvilke konkrete genstande, der er omfattet og ingen geografisk afgrænsning (undtagelse: immaterielle rettigheder).
- Pantet er "flydende", hvilket vil sige, at virksomheden kan ændre og sælge aktiverne ifølge "regelmæssig drift", dog ikke virksomhedspantsatte debitorer ("fordringer").
- Aktiver, der tilgår virksomheden, "gribes" af pantet, herunder ved køb af aktivet.

Virksomhedspantet kan aldrig være tinglyst samtidig med et fordringspant, ligesom hverken virksomheds- eller fordringspant kan gives til fordel for en virksomheds nærtstående. Der kan godt være tinglyst flere virksomhedspanter til samme eller forskellige panthavere.

Hvis man skal koge det lidt ned, kan man sige, at det positive ved virksomhedspant er, at det er fleksibelt i forhold til de tidligere pantsætningsmuligheder, hvor det kun var muligt at få pant i specifikke / specificerede aktiver. Ved virksomhedspant opnår panthaver (f.eks. virksomhedens bank eller hovedleverandør) en "flydende" sikkerhed i de omfattede pantsikrede aktiver, samtidig med

at virksomheden i relativ høj grad beholder sit ledelsesmæssige råderum i den daglige drift af virksomheden.

Selvom det typisk vil være virksomhedens bank, som modtager virksomhedspant til sikkerhed for virksomhedens bankarrangement, så er det bestemt også et brugbart værktøj i relation til (hoved)leverandører, som ønsker sikkerhed for f.eks. løbende leverancer på kredit.

“

Virksomhedspantet kan aldrig være tinglyst samtidig med et fordringspant

Etablering af virksomhedspant

Det følger af tinglysningslovens § 47 c, stk. 1, at: *“Indehaveren af en erhvervsvirksomhed kan ved anvendelse af skadesløsbrev eller ejerpantebrev underpant sætte, hvad virksomheden ejer og fremtidig erhverver (virksomhedspant)”*.

Etableringen af virksomhedspant kan således både ske af en juridisk person (A/S, ApS osv.) samt af en enkeltmandsvirksomhed (via

CPR-nr.), og sker ved anvendelse af enten et skadesløsbrev eller ejerpantebrev (med tilhørende underpant).

Virksomhedspantet skal tinglyses i Personbogen for at opnå beskyttelse mod aftaler, der i god tro indgås med pantets ejer samt mod retsforfølgning. Prisen for tinglysning af et virksomhedspant er 1,5 % af hovedstolen med tillæg af en fast afgift på DKK 1.850. Dette er uanset hvilken pantebrevstype, man gør brug af.

Det er således ikke omkostningsfrit at etablere et virksomhedspant, hvilket giver anledning til at overveje, hvorvidt virksomhedspantet skal etableres ved brug af skadesløsbrev eller ejerpantebrev (med tilhørende underpant). Den væsentligste forskel på de to pantebrevstyper er, at skadesløsbrevet ikke kan overdrages, hvorfor der ved f.eks. en virksomheds bankskifte må foretages ny pantsætning med tinglysning af nyt skadesløsbrev (dog med mulighed for afgiftsrefusion samt bevarelse af prioritetsplads som det gamle skadesløsbrev).

Ved et *skadesløsbrev* forstås en pantefordring på et bestemt beløb til sikkerhed for et underliggende skyldforhold. Dette betyder blandt andet, at et skadesløsbrev som hovedregel ikke kan anvendes som grundlag for at foretage udlæg, idet selve gældsforholdet altid vil

være reguleret i et underliggende gælds-brev, låneaf-tale osv. Undtagelsen er dog, hvis gældens størrelse og forfaldstid kan siges at være erkendt af skyldneren eller klart fremgår af omstændighederne.

Ved et *ejerpantebrev* er pantsætter både debitor og kreditor (i henhold til pantebrevet), fordi pantsætter så at sige erklærer, at han har en fordring mod sig selv. Dette er selvsagt et udtryk for fiktion, idet den reelle pantsætning sker ved tinglysning af et underpant i ejerpantebrevet til den reelle kreditor (panthaver). I relation til tinglysningsafgiften, så er det tinglysning af selve ejerpantebrevet, som udløser betaling af tinglysningsafgift, mens tinglysning af underpant er afgiftsfri. Dette gælder også, hvis der som led i f.eks. et bankskifte sker udskiftning af underpanthaver (den reelle kreditor / panthaver), hvorfor et virksomhedspant heller ikke her vil være en hindring for et almindeligt bankskifte.

Det skal nævnes, at bankerne erfaringsmæssigt i praksis internt alene tillægger et virksomhedspant en værdi på op til 30 %, ligesom bankerne typisk vil efterspørge anlægskartotek samt specifikation af større aktiver uanset afskrivning (både i forbindelse med etablering, ændret finansiering samt afvikling). Det vil derfor være en fordel for virksomheden, hvis virksomheden (og dennes revisor) sikrer, at anlægskartotek mv. løbende bliver ajourført.

“

Det er således ikke omkostningsfrit at etablere et virksomhedspant

Hvad kan pantsættes?

I tinglysningslovens § 47 c, stk. 3, nr. 1-8, finder vi en positiv og udtømmende opstilling af, hvilke "erhvervsaktiver" der kan pantsættes under et virksomhedspant, nr.:

1. Simple fordringer hidrørende fra salg af varer og tjenesteydelser
2. Varelager
3. Fabriksnye bilbogsaktiver
4. Driftsinventar og materiel
5. Drivmidler og andre hjælpstoffer
6. Besætning
7. Immaterielle rettigheder
8. Brugte køretøjer, hvis pantsætter driver erhvervsaktivitet med køb og salg af køretøjer

Der er således tale om en tilvalgsordning, hvor der ved etableringen af virksomhedspantet konkret skal tages stilling til, hvilke aktivtyper der skal være omfattet af pantet. Udgangspunktet er, at virksomhedspantet vil omfatte alle eksisterende og fremtidige aktiver under de aktivtyper, som bliver tilvalgt i forbindelse med pantets etablering. Der kan dog laves undergrupper til de enkelte aktivtyper som eksempelvis "virksomhedspant i alle brugte køretøjer, men dog ikke bilmærkerne VW, Skoda og Audi".

Virksomhedspantet er ikke geografisk begrænset, hvorfor panteretten i princippet omfatter alle virksomhedens aktiver (som er omfattet af de tilvalgte aktivtyper), uanset hvor de pågældende aktiver befinder sig. Dette gælder dog ikke immaterielle rettigheder,

som er stiftet / omfattet efter udenlandsk lovgivning, hvorfor f.eks. EU-varemærker og EU-design ikke omfattes af virksomhedspant.

Det bemærkes i øvrigt, at nr. 1 (simple fordringer hidrørende fra salg af varer og tjenesteydelser) tillige omfatter igangværende arbejder, hvorfor der løbende bør være en sikring af dokumentationsmateriale mv. Modsat er offentligretlige krav, der er knyttet til virksomhedens omsætning, f.eks. negativ moms og støtteordninger, ikke omfattet af virksomhedspant.

Som revisor skal man være opmærksom på, at afskrevne (uerholdelige) debitorer altid skal kunne følges, da de – selvom virksomheden reelt har opgivet dem – stadig er omfattet af et virksomhedspant.

Fra det tidspunkt virksomhedspantet er behørig tinglyst, "griber" pantet både de (tilvalgte) aktiver, som allerede er ejet af virksomheden (pantsætter), samt fremtidige erhvervelse. For så vidt angår fremtidige erhvervelser, så "gribes" de af virksomhedspantet fra "erhvervelsestidspunktet" (typisk tidspunktet for indgåelse af aftale, uanset om denne er betinget eller ubetinget).

Udover den positive og udtømmende opstilling af aktiver, så indeholder tinglysningslovens § 47 c, stk. 4, en negativ opstilling af aktiver, som uanset stk. 3, ikke kan være omfattet af et virksomhedspant, nr.:

1. Fast ejendom og aktiver omfattet af tinglyst panteret i medfør af tinglysningslovens §§ 37 og 37 a, uanset hvornår panteretten i den faste ejendom er tinglyst, og hvor der er krav om et "vist stedligt og driftsmæssigt tilhørsforhold til den pantsatte ejendom"
2. Andele i andelsboligforeninger
3. Registreringsfritagne køretøjer
4. Skibe med en bruttotonnage på 5 ton eller derover med dertilhørende tilbehør
5. Luftfartøjer og aktiver, der kan omfattes af en panteret i luftfartøjer

Herudover kan virksomhedspantet heller ikke omfatte værdipapirer, negotiable dokumenter, bankindeståender (herunder kryptovaluta), kassebeholdning samt varelager og inventar i apoteker.

Fælles for de fleste af ovennævnte aktiver, som er undtaget fra virksomhedspant, er, at de typisk udgør en større værdi, for hvilke der allerede findes særskilte muligheder for belåning efter eksisterende panteordninger, hvor der forventeligt vil kunne opnås en bedre belåningsværdi end ved et virksomhedspant.

Hvad må man?

Virksomhedspantet er – populært sagt – "flydende", hvilket vil sige, at virksomheden kan forarbejde og udskille de pantsatte aktiver ved salg eller på anden vis som led i sin almindelige, løbende drift. De aktiver, der tilgår virksomheden, og som er omfattet af de tilvalgte aktivgrupper, "gribes" af pantet, jf. nærmere ovenfor. En af de væsentlige fordele ved virksomhedspant er således, at virksomheden bevarer rådigheden over de aktiver, som er pantsat, hvorfor pantsætningen som udgangspunkt ikke er begrænsende for virksomhedens drifts- og salgsmuligheder. Dette uanset, om der er tale om anlægs- eller omsætningsaktiver.

Selvom dette er tilfældet, så er det naturligvis ikke ensbetydende med, at virksomheden kan tillade sig hvad som helst, idet der i sagens natur er et beskyttelseshensyn overfor panthaver. Derfor angiver tinglysningenslovens § 47 c, stk. 1 da også, at aktiver, som er omfattet af virksomhedspant, alene må udskilles (dvs. udgår af pantet uden at spørge panthaver om lov) som følge af "regelmæssig drift" med undtagelse af fordringer, som aldrig kan udskilles.

Hvad der ligger i kravet om "regelmæssig drift" beror på en konkret vurdering af den enkelte virksomhed og af de enkelte aktivers karakter, herunder om det er omsætningsaktiver, der er bestemt for videresalg, eller anlægsaktiver, der er tiltænkt en mere varig tilknytning til virksomheden. Herudover har det betydning, om virksomhedens dispositioner er forretningsmæssigt begrundede, idet uvedkommende hensyn i sagens natur ikke må spille ind.

Princippet om, at udskillelsen sker ifølge regelmæssig drift, indebærer endvidere, at udskillelse af aktiver typisk modsvares af, at pantsætteren anskaffer nye aktiver, der gribes af panteretten. Eksempelvis at et varelager sælges mod opnåelse af en simpel fordring, hvorefter provenuet fra fordringen anvendes til køb af nye varer, eller en gammel udtjent produktionsmaskine udskiftes med en anden.

“

virksomheden bevarer rådigheden over de aktiver, som er pantsat

Kravet om regelmæssig drift skal ikke forstås som et forbud mod at omstille virksomhedens produktion eller udskiftning af de varer, som virksomheden har på hylderne. Det afgørende er, at sådanne beslutninger, som naturligvis har en direkte indflydelse på virksomhedspantet, er forretningsmæssigt begrundede. Omvendt kan et "sale and lease back" af virksomhedspantsatte vel være forretningsmæssigt begrundet, men har omvendt ikke karakter af en "regelmæssig drift", og hvorfor en "udtømning" af aktiver i virksomhedspantet kan blive til en alvorlig misligholdelse overfor en virksomhedspanthaver med både et erstatningsretlig- og strafferetlig efterspil.

Virksomhedens mulighed for udskillelse af aktiver fra pantet ifølge regelmæssig drift ophører derudover i det øjeblik, at pantet kan siges at "fryse". Dette sker f.eks. i tilfælde af, at virksomheden tages under konkursbehandling, hvis der indledes rekonstruktionsbehandling eller gældssanering, eller hvis panthaver tiltræder sit pant (f.eks. i tilfælde af virksomhedens misligholdelse af bankengagementet).

Netop panthavers mulighed for at "træde til" sit pant er også den reaktionsmulighed, som panthaver har, såfremt en virksomhed udskiller pantsatte aktiver i strid med kravet om regelmæssig drift.

Konflikt med andre rettigheder og muligheden for pantsætningsforbud m.v.

Når det kommer til panterettigheder, så afgøres prioritetsstillingen sædvanligvis efter devisen "først i tid, bedst i ret". Det forudsætter dog, at en eventuel sikringsakt (tinglysning, denunciation osv.) er iagttaget, hvilket vil sige, at ældre rettigheder, der skulle, men hvor sik-

ringsakten ikke er iagttaget, bliver ekstingveret (tilsidesat) af tinglyst virksomhedspant, selvom virksomhedspantet er "dårligst i tid".

Såfremt sikringsakten for konkurrerende rettighed til virksomhedspantet er tinglysning (f.eks. underpant i individualiseret løsøre), og denne er håndteret korrekt, vil det som hovedregel være tinglysningstidspunktet, som er afgørende for, hvem der kan siges at være "først i tid".

For det tilfælde, at sikringsakten er denunciation (meddelelse til debitor), så afgøres den nærmere prioritetsstilling af, om den kreditor, som har fået sikkerhed i f.eks. en fordring, har givet behørig meddelelse til pengedebitoren (virksomhedens kunde), inden virksomhedspantet bliver tinglyst. Såfremt det er tilfældet, vil virksomhedspanthaveren skulle respektere kreditorens ret til fordringen.

Dette er forholdsvis lige til, når det kommer til en enkeltstående fordring, men hvad hvis der er tale om f.eks. et factoringarrangement (fakturabelåningskredit) med rammeaftale, hvor factoring-selskabet løbende foretager korrekt denunciation efter gældsbrevslovens regler. I denne situation må virksomhedspanthaver respektere factoring-selskabets ret til de fordringer, hvor der er denuncieret forud for tinglysning af virksomhedspantet.

Anderledes forholder det sig for de fordringer, som stiftes efter tinglysning af virksomhedspantet, idet disse fordringer omfattes af pantet, inden factoring-selskabet kan nå at denunciere overfor virksomhedens kunde. I disse situationer vil factoring-selskabet skulle respektere virksomhedspanthavers ret. I den virkelige verden vil et factoring-selskab typisk imødegå denne situation ved tinglysning af en såkaldt negativklæring (pantsætningsforbud) i Personbogen, hvorved factoring-selskabet kan undgå risikoen for tinglysning af virksomhedspant (og / eller fordringspant).

Pantsætningsforbud med en negativklæring giver således mulighed for at pålægge en virksomhed (pantsætter), at denne ikke må pantsætte sine aktiver uden samtykke for den eller de (der kan være flere), som nu en gang er påtaleberettigede i henhold til erklæringen. Det er dog alene underpant i løsøre, "tilbehørspant" efter tinglysningenslovens § 47 b, stk. 2, virksomhedspant (aktivtyper kan til- og fravælges) samt fordringspant, som kan begrænses ved tinglysning af negativklæring. Udover at en negativklæring kan forhindre en mulig prioritetskonflikt (som skitseret ovenfor med factoring), så egner det sig også ganske godt som styringsredskab, når det kommer til virksomhedens muligheder for gældsætning til anden side, som med en negativklæring selvsagt begrænses.

Udgangspunktet er, at et tinglyst virksomhedspant er beskyttet mod senere *retsforfølgning* (f.eks. konkurs). En ganske væsentlig undtagelse til dette findes i tinglysningenslovens § 47 c, stk. 5 ("plukkerereglen"), hvorefter et tinglyst og *tidligere* stiftet virksomhedspant, skal respektere et senere udlæg, hvis udlægshaver senest 3 hverdage efter udlæggets foretagelse (gælder også udpantning fra det offentlige) har givet meddelelse til (alle) virksomhedspanthavere (også sekundære). Udlæg ses ofte fra bl.a. Gældsstyrelsen i forbindelse med pantefogedforretninger. Virksomhedspanthavers modtræk er reelt at indgive en begæring om konkurs eller rekonstruktion med henblik på omstødelse af udlægget efter konkurslovens § 71 (frist på 3 måneder).

Udover konflikt med en anden pant- / sikkerhedshaver, så kan der også opstå konflikt med en senere *aftaleerhverver*. Hovedreglen er her, at et tinglyst virksomhedspant er beskyttet mod en senere køber, medmindre købet og derved udskillelsen fra pantet sker ifølge regelmæssig drift. Denne undtagelse giver næsten sig selv, da det ville gøre virksomhedspant nærmest ubrugeligt, hvis en panthaver f.eks. kunne nægte et sædvanligt salg fra det pantsatte varelager.

Såfremt der er tale om udskillelse af et pantsat aktiv til en senere aftaleerhverver, som ikke sker ifølge regelmæssig drift, så skal panthaver alligevel tåle dette, såfremt aftaleerhververen er i god tro om udskillelsen.

Pantet som alternativ til kaution samt forholdet til nærtstående

En af de muligheder, som virksomhedspantet giver, er – set med virksomhedsejerens briller – at undgå eller "veksle" en allerede eksisterende kaution til virksomhedspant (eller fordringspant) og dermed blive frigjort for hidtidige personlige kautioner over for banken for virksomhedens engagement.

Dette afhænger i sagens natur helt og holdent af, hvad det er for type virksomhed, omfanget af aktiver mv., idet virksomheden naturligvis skal have aktiver af en vis tyngde, såfremt en bank skal tage sig til takke med virksomhedspant, evt. i supplement med andre sikkerheder uden personlig hæftelse (f.eks. pant i kapitalandele eller pant i fast ejendom tilhørende andre).

Selv i en situation, hvor virksomhedsejeren / koncernen ikke har den fornødne forhandlingsstyrke til helt at slippe for den personlige kaution og / eller supplerende pantsætning / kaution fra et koncernselskab (f.eks. 3. mands pant / kaution fra et søsterselskab), så vil der alligevel være en fordel forbundet med, at banken får virksomhedspant, idet virksomhedsejeren eller koncernselskabet – i tilfælde af indfrielse af f.eks. en kaution overfor banken – kan indtræde i et virksomhedspant (eller fordringspant) ved såkaldt subrogation.

“

I relation til årsrapporter skal et virksomhedspant altid nævnes i årsrapporten

Dette vil selvsagt stille virksomhedsejeren eller koncernselskabet langt bedre i det tilfælde, at kautionen bliver kaldt til indfrielse, idet virksomhedsejeren / koncernselskabet herefter vil kunne søge sig fyldestgjort i de aktiver, der inden indfrielsen var omfattet af virksomhedspantet (dog alene i det omfang, at banken ikke allerede har "tømt" virksomhedspantet inden kald af kautionen). Det kan altid anbefales kunden at anvende rådgiver ved etablering af selv en mindre finansieringsstruktur.

Som nævnt tidligere i artiklen, så indeholder reglerne om virksomhedspant (og fordringspant) et forbud mod pantsætning til nærtstående. Det forhold, at pantsætter og skyldner er forskellige (f.eks. to søsterselskaber), men nærtstående, er der intet problem i, idet panthaver typisk vil være en uvildig 3. mand i form af en bank.

Der, hvor man kommer i karambolage med forbuddet, er i den situation, hvor f.eks. en virksomhedsejer eller et koncernselskab og dermed en nærtstående person, indtræder i et virksomhedspant efter indfrielse af f.eks. en kaution. Fra det øjeblik vil virksomhedsejeren / koncernselskabet de facto være panthaver og dermed omfattet af forbuddet. Konsekvensen er, at pantet alene kan tjene til sikkerhed for gæld, som er stiftet før indtrædelsestidspunktet, ligesom pantet ikke kan omfatte aktiver, der erhverves efter indtrædelsestidspunktet.

Virksomhedspant i praksis – set med revisors briller

I relation til virksomhedspant skal revisor i den praktiske verden være opmærksom på, at en virksomhedspantshaver – særligt hvis denne er en bank – kan finde på at stille krav om bl.a. følgende:

- Direkte adgang til virksomhedens (pantsætters) debitorbogholderi, anlægskartotek osv.
- Løbende opgørelser over debitorbeholdning, herunder afskrevne debitorer, igangværende arbejder mv.
- Periodebestemte oversigter over forsikringssummer for debitorbeholdning (kreditforsikring)
- Krav om revisorpåtegnet kvartals- og halvårsrapporter
- Periodevis opgørelser over varebeholdninger
- Erklæringer fra ledelse eller andre om opgørelsernes korrekthed
- Nærmere fastsættelse af meddelelsespligter for ledelsen samt ejerkreds over for virksomhedspanthaverne ved regulering i pantet (foringelser)
- Fysiske kontrolmuligheder for panthaver til at besigtige / opgøre / kontrollere virksomhedspantet

Ovennævnte stiller naturligvis visse krav til en virksomhed og særligt dennes bogholderi, i hvilken forbindelse revisor med fordel kan bistå virksomheden.

I relation til årsrapporter skal et virksomhedspant altid nævnes i årsrapporten (gælder også virksomheder i regnskabsklasse A, hvis de aflægger årsrapport).

Slutteligt ændrer ovennævnte potentielle krav fra en panthaver ikke på, at virksomhedspant er et super sikkerhedsinstrument, som giver en bedre og mere fleksibel mulighed for anvendelse af en virksomheds aktiver til kreditgivning, ligesom det giver visse muligheder som surrogat for eller supplement til kaution overfor en bank mv. Herudover kan en virksomhed også overveje dets anvendelse overfor egne kunder, hvor kreditgivningsrisiko kan være betydelig.

Det er dog altid en god idé at søge rådgivning omkring nærmere valg af sikkerhedsstruktur, herunder i forbindelse med overvejelser om inddragelse af koncernselskaber og virksomhedsejer ved 3. mands sikkerheder mv., forud for indgåelse af nærmere låneaftale med en bank eller anden långiver.

Momsfritagelsen for sundhedsydelser

Momsloven indeholder en fritagelse for ydelser i form af sundhedsmæssige behandlinger mv. I forskellige sammenhænge er det en fritagelse, som giver anledning til tvivl om rækkevidden, ligesom man ikke altid er opmærksom på, at en behandler ikke kun skal være fagligt kvalificeret for at gennemføre momsfrige behandlinger mv. I artiklen sættes fokus på fritagelsen, dens rækkevidde og begrænsninger.

Af momsdirektør Søren Engers Pedersen, Baker Tilly Denmark

Søren Engers Pedersen
Baker Tilly Denmark

Generelt

Momsfritagelsen for sundhedsmæssige behandlinger mv. findes i momslovens § 13, stk. 1, nr. 1, og har til formål at sikre, at vi ikke bliver belastet med moms, når vi har behov for behandling mv. Derfor er indholdet af fritagelsen i vidt omfang baseret på vurderinger fra Sundhedsstyrelsen.

Hvis en behandling skal være omfattet af momsfritagelsen, skal der overordnet set være tale om en behandling, som udføres af en lægefagligt kvalificeret person, samt en behandling, som gennemføres med det formål at forebygge eller helbrede en sygdom eller lidelse. Begge betingelser skal være opfyldt, hvis en ydelse skal være fritaget for moms.

Disse krav gælder ikke kun alternative helbredere, men også det øvrige sundhedsområde. Behandlingskravet betyder f.eks., at en læge, som udfærdiger en attest til et forsikringselskab, ikke kan anses for at være fritaget for denne ydelse.

Krav til faglige kvalifikationer

Momsfritagelsen forudsætter, at behandlinger mv. gennemføres af personer, som er fagligt kvalificeret til det. Dette forudsætter, at et af følgende kriterier er opfyldt:

- At man har opnået en autorisation
- At man opfylder nogle specifikke uddannelseskrav
- At man har opnået en registrering som alternativ behandler
- At man har en udtalelse fra Styrelsen for Patientsikkerhed

Den første kategori omfatter blandt andet læger, herunder speciallæger, sygeplejersker, psykologer og jordemødre. Derudover

er fysioterapeuter, kiropraktorer og ergoterapeuter omfattet, ligesom optikere er omfattet, hvilket betyder, at de er fritaget for at gennemføre synsprøver og tilpasning af kontaktlinser, mens de er momspligtige af brillesalg og salg af linser.

Tilsvarende vil en registrering som alternativ behandler (RAB-godkendelse) hos en godkendt brancheorganisation betyde, at man er fagligt kvalificeret til at gennemføre momsfrige behandlinger.

Hvis man arbejder indenfor andre områder, eller hvis man ikke ønsker en RAB-godkendelse, kan man anses for at være fagligt kvalificeret, hvis man opfylder nogle uddannelseskrav, som fremgår af Juridisk Vejledning, afsnit D.A.5.1.5, og som afhænger af behandlingsformen.

“

Momsfritagelsen for sundhedsmæssige behandlinger mv. findes i momslovens § 13, stk. 1, nr. 1

Endelig vil en udtalelse fra Styrelsen for Patientsikkerhed, som bekræfter, at man er fagligt kvalificeret til at gennemføre nogle nærmere angivne behandlinger føre til, at behandlingerne anses for at være fritaget for moms.

Fritagelsen gælder først fra det tidspunkt, hvor et af ovenstående krav er opfyldt. Frem til dette tidspunkt anses de gennemførte behandlinger for at være omfattet af momspligt. I praksis accepteres det, at behandlingerne kan gennemføres momsfrigt, hvis de sker under supervision af en fagligt kvalificeret person.

Behandlingerne skal være sundhedsfagligt begrundet

Selv om uddannelseskravene er opfyldt, er dette ikke udtryk for, at alle behandlinger anses for at være fritaget for moms. Udover uddannelseskravene gælder også et behandlingskrav, som er formuleret som følger:

Den sundhedsmæssige behandling af personer skal ske med henblik på at forebygge, diagnosticere, behandle og så vidt muligt helbrede sygdomme eller sundhedsmæssige uregelmæssigheder (anomalier).

Med denne formulering forudsættes det, at en behandling gennemføres, fordi kunden/patienten har en faktisk lidelse/sygdom mv., eller er disponeret for at få det.

Dette krav illustreres meget godt af et styresignal vedrørende kostvejledning (SKM2011.186.SKAT).

Af styresignalet fremgår, at kostvejledning rettet mod raske mennesker, som ønsker hjælp til en højere grad af velvære, er omfattet af momspligt. Selv om kostvejledning generelt må anses for at have forebyggende karakter, omfatter momsfrigtagelsen ikke sundhedsydelse, som har almenforebyggende karakter.

Derimod er diætbehandlinger af mennesker med en sygdom, og forebyggende kostvejledning rettet mod mennesker, som er disponeret for sygdom, fritaget for moms. Den sidste omfatter f.eks. kostvejledning rettet mod personer med f.eks.:

- Forhøjet blodtryk
- Forhøjet blodsukker
- Forhøjet kolesteroltal
- BMI på 30 og derover

Dermed gælder det generelt for forebyggende behandlinger, at de skal være rettet mod forhold, som kan føre til sygdom, hvis der ikke sættes ind. Samme vurdering skal anlægges af f.eks. en massør, hvor en almen forebyggende massage ikke giver momsfrigtagelse, hvorimod massage, som er målrettet en ømhed eller lignende, vil berettige til, at momsfrigtagelsen kan anvendes.

For de alternative behandlere er det ofte en kompliceret vurdering, og der sker utvivlsomt mange fejl. Det er helt afgørende, at denne vurdering foretages, så der sondres mellem patienter, der enten har en lidelse/sygdom, eller som er disponeret for det (momsfritaget), og kunder, som modtager behandlinger, der bedst kan side-stilles med velvære/wellness behandlinger (momspligtige).

“

Derudover er alle former for varesalg omfattet af momspligt

Derudover gælder en særlig praksis vedrørende kosmetiske operationer, hvor man har valgt at gøre behandlinger med botox og laser momspligtige, mens brystkorrigerende operationer er fritaget for moms, fordi de i mange tilfælde forfølger et sundhedsfagligt formål.

Der er offentliggjort en del praksis, som kan bidrage til at foretage den bedst mulige vurdering.

Momspligtige salg

Selv om man er fritaget for moms for at gennemføre sundhedsmæssige behandlinger, vil de fleste behandlere m.fl. også tilbyde forskellige former for salg af varer og ydelser. Hvis der er tale om

salg, som ikke sker direkte i tilknytning til en behandling, vil salget som hovedregel være omfattet af momspligt.

Det gælder eksempelvis supervision, som er omfattet af momspligt, medmindre det drejer sig om sagssupervision, hvor en behandler indgår i et specifikt patientforløb.

Hvis en fysioterapeut som led i behandlingen har en patient i fitnesscenter, vil det være integreret i den momsfrie behandling, og dermed fritaget for moms. Men hvis patienten efter endt behandling fortsætter i fitnesscentret, er betaling for adgang omfattet af momspligt.

Derudover er alle former for varesalg omfattet af momspligt. Det kan være forskellige former for cremer, vitaminholdige drikke, tandlægers salg af tandbørster og -pasta osv.

Derudover kan der være tale om en behandler, der har såvel sundhedsbetingede behandlinger som behandlinger, der mere har karakter af velvære, og hvor sidstnævnte er omfattet af momspligt.

For lægers udstedelse af attester og erklæringer er udgangspunktet, at attester, som har til formål at beskytte en patient, er fritaget for moms, mens attester til andre formål, f.eks. til brug for forsikringsselskaber, arbejdsgivere m.fl. er omfattet af momspligt. Denne praksis understreger, at fritagelsen kun finder anvendelse på behandling, herunder forebyggende og opfølgende behandlinger af patienter, som har en sygdom, lidelse mv.

Lønsumsafgift

Hvis en virksomhed er helt eller delvist momsfrigtaget efter bestemmelsen om sundhedsmæssige behandlinger, skal der i stedet betales lønsumsafgift. Momsfrie behandlere skal anvende metode 4, hvor der betales 4,12% (2023) af lønsum med tillæg af overskud eller fradrag af underskud.

Der skal kun betales lønsumsafgift vedrørende den momsfrie del.

“

Der skal kun betales lønsumsafgift vedrørende den momsfrie del

Hvis det er en blandet virksomhed med både momspligtige og momsfrie indtægter, skal der ske en fordeling, hvor den momsmæssige fradragsprocent (splitmomsprocenten) som hovedregel vil kunne anvendes.

Derudover skal man være opmærksom på, at der er en bagatelgrænse på 80.000 kr. Bagatelgrænsen betyder, at registrering efter Lov om lønsumsafgift kan undlades, hvis afgiftsgrundlaget er under 80.000 kr. årligt.

Afgrænsning – social forsorg og bistand

Momsloven har i § 13, stk. 1, nr. 2 en fritagelse for social forsorg og bistand. Denne fritagelse sikrer, at væresteder, opholdssteder, behandlingshjem for alkohol, ludomani m.fl. er fritaget for moms. Fritagelsen omfatter også nødvendige behandlinger, der sker som led i et ophold, når det er opholdet, og dermed det sociale element, som er hovedydelsen.

Fritagelse efter denne bestemmelse betyder dels, at der heller ikke er pligt til at betale lønsumsafgift, dels at der ikke gælder uddannelseskra-
v til de medarbejdere, som udfører opgaver indenfor det sociale område.

En række behandlere, herunder psykologer, terapeuter m.fl., har opgaver for kommuner i forbindelse med unge med vanskeligheder, konfliktramte familier osv. Disse opgaver er typisk hjemlet i Serviceloven, og er dermed fritaget som social forsyng og bistand. Dermed skal der ikke betales lønsumsafgift, og der er ikke krav til uddannelse for de terapeuter mv., som leverer ydelserne.

En del psykologer, terapeuter m.fl. har både egne klienter og opgaver for kommunerne, og skal dermed kun afregne lønsumsafgift af en del af deres aktiviteter.

Denne sondring er ikke altid lige til, da mange af behandlerne ser sig selv som værende sundhedsfaglige personer, som er omfattet af lønsumsafgift for alle deres ydelser. Dette er langt fra altid tilfældet.

Afrunding

Der er som nævnt en del praksis på området, og der er taget stilling til mange forskellige behandlingsformer. Ovenstående dækker de mere generelle principper, som er væsentlige for at kunne foretage en korrekt afgrænsning.

MANGE FEJL I AFSKRIVNINGER – BRUG NY GUIDE

Skattestyrelsen har fokus på afskrivningsfejl i virksomheders regnskab. Og der er mange. Derfor har de nu udviklet en målrettet vejledning, som skal hjælpe både revisorer og virksomheder med at undgå de fejl, Skattestyrelsen typisk ser i de regnskaber, der kontrolleres.

Antallet af fejl indenfor afskrivninger på driftsmidler, bygninger og installationer har betydet, at Skattestyrelsen nu har udviklet en vejledning og en særlig digital guide, så man kan tjekke, om man kan straksafskrive købet af et driftsmiddel. Vejledningen er målrettet både revisorer og virksomhedernes regnskabsafdelinger.

De typiske fejl er:

- Fejl i straksafskrivning af driftsmidler
- Fejl i saldoafskrivning på driftsmidler
- Fejl i afskrivning på bygninger og installationer

Guiden og vejledning til at undgå de typiske fejl finder I på skat.dk/hjælp-til-afskrivninger.

Hvorfor er det vigtigt at have styr på afskrivninger?

Afskrivninger er en vigtig del af en virksomheds regnskab. Det er et skattemæssigt fradrag, som kan tages på visse driftsmidler, bygninger og installationer, og det kan have en stor betydning for virksomhedens skattepligtige resultat.

Hvad kan afskrives?

Først og fremmest er det vigtigt at afklare, hvad der menes med driftsmidler, bygninger og installationer i denne sammenhæng. Driftsmidler kan f.eks. være en bil, en computer, en maskine eller inventar. Bygninger og installationer refererer til bygninger og fast ejendom, som virksomheden ejer.

Afskrivningsmetoder - hvilken en skal jeg bruge?

Når det kommer til afskrivninger af driftsmidler, er der to metoder, som virksomheder kan bruge: straks- og saldoafskrivning. Straksafskrivning betyder, at hele værdien af driftsmidlet trækkes fra i det år, det købes. Saldoafskrivning betyder, at virksomheden trækker en procentdel af saldo-værdien fra om året.

På bygninger og installationer afskrives der årligt med en procentdel af bygningens og installationens oprindelige anskaffelsessum.

Det er indenfor disse områder, Skattestyrelsen ofte ser fejl i virksomhedernes regnskab.

Find vejledning og guide på skat.dk/hjælp-til-afskrivninger

Lønmodtager eller selvstændig?

De fleste mennesker ved godt, om de er lønmodtagere eller selvstændige, men mange befinder sig i en gråzone, hvor man kan diskutere, om de er lønmodtagere eller selvstændige.

Af direktør, partner og skatterådgiver, Thorbjørn Helmo Madsen, TaxMaster ApS

Thorbjørn Helmo Madsen
TaxMaster ApS

Er der den store forskel? Indkomsten skal jo under alle omstændigheder beskattes.

De væsentlige forskelle er, at som lønmodtager skal arbejdsgiveren tilbageholde skat mv. Den anden væsentlige forskel er, at som selvstændig kan du fratække diverse erhvervs-mæssige udgifter i den personlige indkomst – det er noget mindre for lønmodtagere, og så fratækkes omkostningerne som ligningsmæssige fradrag.

Der er flere og flere, som sidder i den situation, at de er i tvivl om, hvilken kategori de tilhører.

I juridisk vejledning fra Skattestyrelsen kan man læse om de afgrænsninger, der er for, hvornår man er lønmodtager eller selvstændig.

Hvad taler bl.a. for, at man er lønmodtager:

- arbejdsgiveren har en almindelig adgang til at fastsætte generelle eller konkrete instrukser for arbejdets udførelse, herunder tilsyn og kontrol
- indkomstmotageren har arbejdstid fastsat af hvervgiveren
- indkomstmotageren har ret til opsigelsesvarsel
- vederlaget er beregnet, som det er almindeligt i tjenesteforhold (timeløn, ugeløn, månedsløn, provision, akkord mv.)
- indkomstmotageren anses for lønmodtager efter ferieloven, lov om arbejdsløshedsforsikring mv., funktionærloven, lov om arbejdsskadeforsikring og lov om arbejdsmiljø

“

som lønmodtager skal arbejdsgiveren tilbageholde skat mv.

Hvad taler for, at man er selvstændig:

- indkomstmotageren er økonomisk ansvarlig over for hvervgiveren for arbejdets udførelse eller i øvrigt påtager sig en selvstændig økonomisk risiko
- indkomstmotageren har evt. ansat personale, og er frit stillet med hensyn til at antage medhjælp
- vederlaget betales efter regning, og betaling først ydes fuldt ud, når arbejdet er udført som aftalt og eventuelle mangler afhjulpet
- indkomsten modtages fra en ubestemt kreds af hvervgivere
- indkomstmotageren ejer de anvendte redskaber, maskiner og værktøj eller lignende og leverer ofte materialer til arbejdet
- indkomstmotageren har etableret sig i egne lokaler, f.eks. forretning, værksted, kontor, klinik, tegnestue mv., og arbejdet udøves helt eller delvist fra lokalerne
- indkomstmotagerens erhvervsudøvelse kræver særskilt autorisation, bevilling og lignende, og om indkomstmotageren har fået en sådan tilladelse
- indkomstmotageren ved annoncering, skiltning eller lignende tilkendegiver, at vedkommende er fagkyndig og påtager sig at udføre arbejde af en nærmere bestemt art
- ansvaret for en eventuel ulykke under arbejdets udførelse påhviler indkomstmotageren

I mange tilfælde kan man gå listerne igennem og finde ud af, at man kan befinde sig i begge kategorier.

Væsentlige opmærksomhedspunkter

Hvad er det væsentligste at være opmærksom på, når man skal vurdere, om man hører til den ene eller den anden kategori?

Der har været mange afgørelser om emnet. De væsentligste faktorer er: Hvem tilrettelægger arbejdet, hvem har ansvaret for det udførte arbejde, hvis der sker skader (har man selv tegnet en forsikring?), har man andre kunder, og har man hjemmeside, reklamer osv., der tilkendegiver, at man er selvstændig og gerne vil have nye kunder.

Hvorfor er dette emne blevet mere aktuelt? Det er det, fordi mange større virksomheder har afskediget medarbejdere og så "ansat" dem igen – men nu som selvstændige, således at de tidligere

medarbejdere sender regninger – med moms – til deres tidligere arbejdsgivere.

Udfordringen er, at "medarbejderen" møder som sædvanlig, anvender arbejdsgiverens kontor, computer osv. og som oftest ikke har ansvar for eventuelle fejl over for arbejdsgiverens kunder. Samtidig er honoreringen stort set den samme som tidligere dog tillagt feriepenge og måske lidt ekstra.

Der er i de fleste af disse tilfælde tale om, at man er lønmodtager, da man bl.a. kun har den ene kunde eller i bedste fald få mindre kunder ved siden af.

Vi er også begyndt at se sager, hvor en virksomhed indlejer medarbejdere fra et andet dansk firma, men hvor dette firma ikke er registreret som arbejdsgiver med tilbageholdelse af skatter mv. I disse tilfælde finder Skattestyrelsen, at der er tale om et medarbejderforhold i den virksomhed, der indlejer medarbejderne. Skattestyrelsen har så den opfattelse, at virksomheden skal tilbageholde A-skat og arbejdsmarkedsbidrag. Sagerne kører i øjeblikket, så vi ved ikke i skrivende stund, hvordan de ender.

“

Arbejdsgiveren bliver pålagt at tilbageholde arbejdsmarkedsbidrag og A-skat

Vi ser også sager, hvor udenlandske arbejdere kommer til Danmark og arbejder for en dansk arbejdsgiver. Mange af disse er i deres hjemland (f.eks. Polen) registreret som selvstændige og sender regninger. Skattestyrelsen er mange gange af den opfattelse, at der er tale om en medarbejder, hvorfor den danske virksomhed skal tilbageholde skat og arbejdsmarkedsbidrag. Dette skyldes, at det er den danske arbejdsgiver, der planlægger og tilrettelægger arbejdet, og fordi den danske virksomhed har ansvaret for det udførte arbejde. Jeg kan bl.a. henvise til SKM 2022.17.BR

Konsekvensen for arbejdsgiver

Hvad er konsekvensen for arbejdsgiveren, hvis en "selvstændig" medarbejder anses for lønmodtager?

Arbejdsgiveren bliver pålagt at tilbageholde arbejdsmarkedsbidrag og A-skat. Da man ikke har været i besiddelse af et skattekort, skal man tilbageholde 55 % i skat.

Da der er tale om arbejdsløn, skal man tilbagebetale den indgående moms, som virksomheden har fratrukket fra "medarbejderens" faktura!

Eks.: Man har udbetalt 1.000.000 kr. + moms. Virksomheden bliver opkrævet følgende:

8 % af 1.250.000 kr.	96.000 kr.
55% af 1.154.000 kr.	634.700 kr.
Moms	250.000 kr.
I alt	980.700 kr.

Virksomheden kan selvfølgelig gøre krav gældende over for medarbejderen, men hvis denne er udlænding og for længst ude af landet, vil det nok være meget vanskeligt at få pengene tilbage. Det er altså en meget dyr sag for virksomheden.

Konsekvensen for medarbejder

Hvad betyder det for medarbejderen? Denne vil ikke få fradrag for sine udgifter (bil, telefon, computer mv.) i den personlige indkomst. Kan måske få lidt fradrag som lønmodtager, men for lønmodtagere godkendes meget begrænsede udgifter, og skatteværdien er kun ca. 25 % (ligningsmæssigt fradrag).

Endnu værre er det, hvis medarbejderen har stiftet et anpartsselskab og faktureret fra dette. I disse tilfælde er selskabet blevet beskattet af indkomsten – men samtidig vil Skattestyrelsen beskatte medarbejderen som løn. Når medarbejderen skal have sine penge ud af selskabet, vil disse også blive beskattet – som løn eller udbytte – altså bliver de samme penge beskattet tre gange – svarende til ca. 105 % af omsætningen/lønnen.

Hvad gør man for at undgå dette?

For det første må man sørge for, at reelle lønmodtagere behandles som dette, og at der bliver trukket arbejdsmarkedsbidrag og A-skat. Forklar arbejdsgiveren, hvad det kan koste, hvis reglerne ikke overholdes.

Hvis der er tvivl, om personen er lønmodtager eller selvstændig, må man bede om et bindende svar.

Der er en del afgørelser på området, og jeg har henvist til en enkelt i ovenstående. En anden ny afgørelse kan ses på SKM 2022.335.LSR, som omhandler to tandlæger i et interessentskab.

Bliv medlem af Foreningen Danske Revisorer og få store besparelser på værktøjer og rådgivning

FDR har indgået en række aftaler med leverandører. Aftalerne kan du se på vores hjemmeside eller i vores katalog, som kan rekvireres på sekretariatet eller fås på vores kurser.

Vi anbefaler, at du gør brug af de aftaler, som foreningen har indgået, og derved får kvalitet til en fornuftig pris.

Medlemskab af foreningen foregår via vores hjemmeside: www.fdr.dk.
Er du godkendt revisor, kan vi optage dig straks.

Driver du revisionsvirksomhed og ikke er godkendt revisor, skal du opfylde en række krav, der er gengivet på vores hjemmeside. Herefter skal du godkendes af foreningens optagelsesudvalg – det tager som regel 14 dage.

Foreningen
Danske
Revisorer